

■ ■ ■ Tradisjonelle kjønnsroller bestemmer fremdeles hvor mye kvinner deltar i yrkeslivet – spesielt i kommuner med mange KrF-velgere.

Kvinner og kår

FREDAGSKRONIKK
MARI REGE

Hvorfor jobber så mange kvinner deltid, mens de fleste menn jobber fulltid?

Noen vil si at denne forskjellen er naturlig. Kvinner ønsker i større grad enn menn å ta ansvar for barn og hjem. Kvinner er også mer egnet enn menn til å jobbe i hjemmet – sier noen. Andre vil si at forskjellen skyldes at kvinnens deltidsvalg er styrt av tradisjonelle kjønnsroller innlært fra barndommen.

Det er store kommunale forskjeller i andelen kvinner som jobber fulltid. I kommunene med få fulltidsarbeidende kvinner er andelen kvinner mellom 30 og 60 år som jobber fulltid mindre enn 44 prosent (20 percentilen), mens den er større enn 59 prosent i kommunene med mange fulltidsarbeidende kvinner (80 percentilen).

Kan tradisjonelle kjønnsrollemønstre innlært fra barndommen forklare noe av de kommunale forskjellene i kvinnens fulltidsarbeid?

Dette spørsmålet forsker jeg på i et pågående prosjekt, sammen med Venke Furre Haaland (UiS), Kjetil Telle (SSB) og Mark Votruba (Case Western Reserve University). En av utfordringene er hvordan vi kan måle normer knyttet til tradisjonelle kjønnsroller i forskjellige kommuner. Vi har ikke noe direkte mål på dette, men vi kjenner til hvordan menneskene i den enkelte kommune stemmer ved stortingsvalg.

I disse valgkamptider har Venke Furre Haaland og jeg derfor undersøkt om stemmegivning ved stortingsvalg fanger opp noe av den kommunale

variasjonen i normer knyttet til tradisjonelle kjønnsroller.

Analysen benytter registerdata fra Statistisk sentralbyrå for alle mennesker født i Norge mellom 1960 og 1974. For både kvinner og menn undersøker vi hvordan sannsynligheten for å være fulltidsarbeidende som voksen henger sammen med stemmegivning ved stortingsvalg i oppvekstkommunen.

Resultatene er tankevekkende. For flere partier ser vi en sterk sammenheng mellom stemmegivning i oppvekstkommunen og sannsynligheten for å være fulltidsarbeidende kvinne som voksen.

Spesielt ser vi en sterk negativ sammenheng for Kristelig Folkeparti. Den grafiske illustrasjonen viser at jo større andel KrF-velgere i oppvekstkommunen, dess mindre sannsynlig er det at kvinnen er fulltidsarbeidende som voksen.

For mannen ser vi derimot en positiv sammenheng: En større andel KrF-velgere i oppvekstkommunen øker sannsynligheten for at mannen er fulltids-

” Dette samsvarer med hvordan KrF har verdsatt og SV har bekjempet tradisjonelle kjønnsroller

arbeidende som voksen.

Illustrasjonen viser at for SV er dette motsatt: Jo større andel SV-velgere i oppvekstkommunen – jo mer sannsynlig er det at kvinnen er fulltidsarbeidende som voksen – og jo mindre sannsynlig er det at mannen er fulltidsarbeidende.

For Ap, Høyre og Frp finner vi også en positiv sammenheng mellom andel stemmer og kvinnens fulltidsarbeid, men sammenhengen er ikke like sterk som for SV.

Det er viktig å understreke at disse sammenhengene kun viser en samvariasjon og ikke en årsakssammenheng. Likevel er resultatene tankevekkende, fordi samvariasjonen har motsatt fortegn for menn og for kvinner, og den samsvarer med

Færre kvinner jobber fulltid i KrF-kommuner

Grafene viser hvordan sannsynligheten for å være fulltidsarbeidende ved alder 35 år samvarierer (lineært) med andel stemmer i oppvekstkommunen for angitt parti

Y-aksen: Andelen kvinner/menn som er fulltidsarbeidende ved alder 35 år for gitt oppvekstkommune

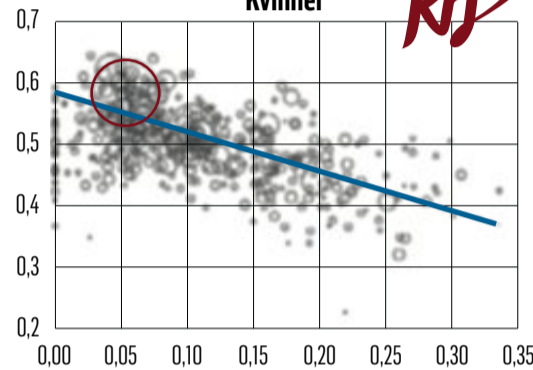
X-aksen: Andel stemmer i oppvekstkommunen for angitt parti (ved stortingsvalg)

Størrelsen på sirkelene angir folketallet i kommunene

Eksempel: = Oslo

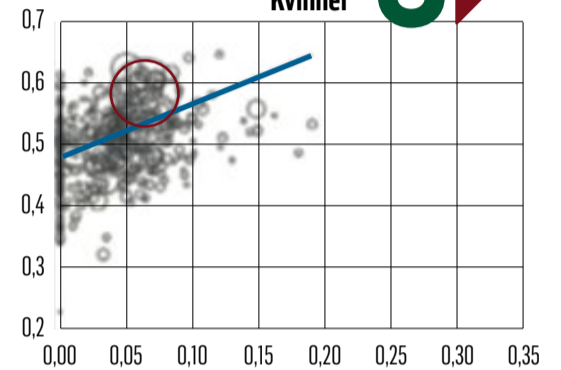
Kristelig folkeparti

Kvinner

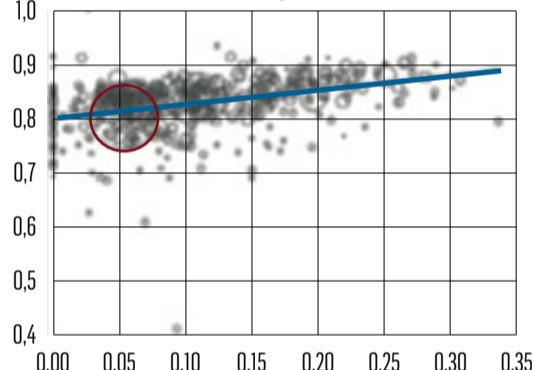

Sosialistisk Venstreparti

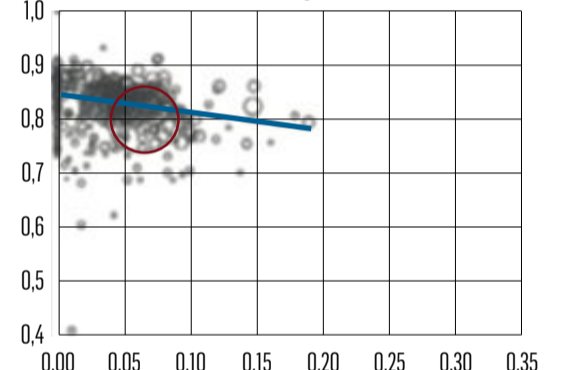
Kvinner

Menn

Menn

2013 DagensNæringsliv grafikk/Kilde: Registerdata fra Statistisk sentralbyrå

hvordan KrF har verdsatt og SV har bekjempet tradisjonelle kjønnsroller.

For et par uker siden uttalte Ingrid Schulerud at hun er skeptisk «til en ideologi som sier at målet for alle småbarnsforeldre er å jobbe heltid hele tiden». Hennes ektefelle, statsminister Jens Stoltenberg, gikk senere ut og støttet konens uttalelser. Det overrasket flere at Schulerud og Stoltenberg slik bidrar til en avsporing i deltidsdebatten.

Den viktige deltidsdebatten handler ikke om hvorvidt foreldre skal kunne velge deltid (det er en selvfølge). Den handler om at det er mor som i all hovedsak ender opp som deltidsarbeidende for å få tid til å følge opp barna, mens far fortsetter å jobbe fulltid.

Spørsmålet er om mor opplever at hun har mulighet til å jobbe fulltid samtidig som barna skal følges opp, og om far opplever at han har mulighet til å jobbe mindre for å kunne ta større del av ansvaret for barna.

Vår enkle analyse kan tyde på at mange fremdeles er låst i tradisjonelle kjønnsroller og at menn og kvinner ikke har like muligheter til å velge arbeid hjemme og ute.

For å gi kvinner og menn likere muligheter trenger vi politikk som styrker fars rolle som hjemmearbeidende. Fedrekvoten var et viktig steg i denne retningen. Samtidig trenger vi politikk som styrker mors tilknytning til arbeidslivet. Full barnehagedekning var et viktig steg i denne retningen. Kontantstøtten har derimot motsatt virkning.

Kanskje noe å tenke på i siste innspurt av valgkampen – dersom vi vil gamle kjønnsroller til livs.

■ Mari Rege, professor i økonomi, Handelshøgskolen ved UiS, ESOP ved UiO

FLERE INNLEGG
Side 38–39

Gjestekommentar

Tid for velferdsteknologi

Berit Svendsen

Innlegg

Miljø blir forretning

Trine Skei Grande

Symbolpolitikk

Nikolai Astrup

FN bak Korea-krigen

Johan Aasen

Navs problembarn

Erik Shetelig

FREDAGSKRONIKKEN

KAREN HELENE
ULLTVEIT-MOE

MARI
REGE

ALEXANDER
CAPPELEN

SIMEN
MARKUSSEN

OLA
KVALØY

KJETIL
STORESLETTEN

DN

Epost: debatt@dn.no Telefaks: 22 00 11 10
Hovedinnlegg/kronikk: Maks 4500 tegn
inklusive mellomrom Underinnlegg/replik: Maks 1500 tegn (ca. 250 ord)
Legg ved portrettfoto

■ Alt stoff som leveres til Dagens Næringsliv, må produseres i henhold til Vær varsom-plakaten.
■ Dagens Næringsliv betinger seg retten til å lagre og utgi alt

stoff i avisen i elektronisk form, også gjennom samarbeidspartnere.
■ Redaksjonen forbeholder seg retten til å forkorte innsendte manuskripter.

Debattinnlegg honoreres ikke.
Debattansvarlig:
Vidar Ivarsen,
tlf. 22 00 10 59 – 932 56 059
debatt@dn.no